Beantwoording schriftelijke vragen artikel 47 Reglement van Orde

Kenmerk van de vraag	**:**	22-09
Datum indienen vraag	:	14 februari 2022
Naam vraagsteller	:	Dhr. H.K. Speulman (PvdA)
Portefeuillehouder	:	Mevr. P.M. Jonker
Ambtenaar	:	Mevr. H. Hemmen
Datum akkoord college	:	1 maart 2022
Zaaknummer	:	Z2022-00266 / S2022- 03981

Underwerp
Raadsvoorstel – Inkoopstrategie Wmo en Participatiewet

Op 14 februari 2022 heeft de PvdA schriftelijke vragen gesteld over het raadsvoorstel Inkoopstrategie Wmo en Participatiewet. Hieronder vindt u de vragen en de reactie van het college:

Ynlieding
Op de agenda voor de raadsvergadering van 3 maart staat uw voorstel voor een nieuwe inkoopstrategie voor de Wmo-maatwerkdienstverlening en de Participatiewet.
U schrijft daarbij: "Met deze inkoopstrategie beogen wij dat wij onze inwoners passende resultaatgerichte ondersteuning bieden, zodat zij kunnen (blijven) meedoen in de samenleving en zo zelfstandig mogelijk kunnen leven. Dit willen wij realiseren door de verbinding tussen de dienstverlening Wmo en Participatie te versterken en de samenwerking binnen de gemeente op het gebied van ouderenzorg de komende jaren te versterken. We willen dit realiseren met de budgetten die daarvoor beschikbaar zijn en met de capaciteit die in de gebiedsteams beschikbaar is".
Absolute voorwaarde – voor welke 'inkoopstrategie' dan ook – moet volgens de Partij van de Arbeid zijn dat er niet wordt getornd aan de omvang en kwaliteit van de geboden ondersteuning, hulp of zorg. De inwoners van Achtkarspelen moeten de ondersteuning, hulp of zorg kunnen (blijven) krijgen die nodig is. Als de middelen schaars zijn kiest de gemeente voor de mensen die het meest kwetsbaar zijn.

Het voorstel is voor ons daarom aanleiding tot het stellen van de volgende vragen:

1. Met het realiseren van een nieuwe inkoopstrategie moeten tevens financiële doelstellingen (lees: bezuinigingen) worden gerealiseerd. Echter: de bevolking 'vergrijst' en daardoor wordt er steeds vaker en meer een beroep gedaan op voorzieningen vanuit de Wmo. Door wijziging van het abonnementstarief in de Wmo stijgen bovendien de kosten voor met name huishoudelijke hulp snel. De ingreep heeft de balans verstoord om ondersteuning en zorg te kunnen inzetten voor de inwoners die dat echt nodig hebben.
   - *Zijn de financiële doelstellingen met betrekking tot de nieuwe in-koopstrategie daarom (nog) realistisch, of blijven we als gemeente achter de feiten aanlopen?*

2. De Partij van de Arbeid deelt de mening dat een andere manier van inkopen wenselijk is, en óók dat die kan bijdragen aan verbetering van de ondersteuning, hulp en zorg. Het voorliggende voorstel voor een nieuwe inkoopstrategie geeft echter reden tot twijfel over de juistheid van koers én bestemming. Om verschillende redenen. Zo leunt het voorstel naar ons idee zwaar op achterhaalde verwachtingen met betrekking tot 'marktwerking'.

De nieuwe inkoopstrategie moet volgens u leiden tot 'passende resultaatgerichte ondersteuning'. Daarbij denkt u aan een sterke regierol van de gemeente bij het evalueren en monitoren op resultaat, maar tevens aan het loslaten van de regierol "voor vormen van ondersteuning waarbij dat passend is". Hoe u dit praktisch ziet worden ingevuld is voor ons onduidelijk. Wij vrezen dat uw wens van een 'terugtredende overheid' zal leiden tot een situatie waarin de gemeente opnieuw de grip, het toezicht en de controle zal kwijtraken en dat dit – uiteindelijk, mede als gevolg van het hanteren van budgetplafonds – ten koste kan gaan van de omvang en kwaliteit van de geboden ondersteuning, hulp of zorg.

a. *Is het college zich bewust van de risico's die kleven aan de voorgestelde inkoopstrategie ten aanzien van toezicht, controle, monitoring en tijdig bijsturen?*
b. *Kan het college onze vrees voor het opnieuw kwijtraken van de grip en (daardoor) voor aantasting van de omvang en kwaliteit van de geboden ondersteuning, hulp of zorg volledig en stellig wegnemen?*

3. De nieuwe inkoopstrategie moet o.a. leiden tot verandering van procedures, verbetering van het zicht op de aanbieders, vermindering van de werkdruk en vergroting van de efficiëntie. Gelijktijdig doet de gemeente een stapje terug. Van de aanbieders, maar vooral van de inwoners wordt verwacht dat zij juist een tandje bijzetten. Daarbij is veel gebaseerd op de aanname van een sterke, flexibele en goed functionerende 'sociale basis'. Mede als gevolg van demografische ontwikkelingen laat de praktijk echter nú reeds zien dat het steeds moeilijker wordt om voldoende mantelzorgers, zorgvrijwilligers en andere vrijwilligers te vinden. De hoge graad aan zelf- en samenredzaamheid – waarnaar voortdurend wordt verwezen – lijkt ons dan ook meer het gevolg van wensdenken, dan dat het van realisme getuigt. Uw zienswijze zal er dan ook toe kunnen leiden dat van de inwoners (lees: mantelzorgers, (zorg-)vrijwilligers en hun organisaties) snel te veel wordt gevraagd, waardoor 'het model' al spoedig ondeugdelijk zal blijken. Onze vrees is dat daardoor juist de mensen die afhankelijk zijn van ondersteuning, hulp en zorg het nakijken zullen hebben.
   a. *Is het college zich bewust van het feit dat de 'sociale basis' in werkelijkheid wel eens niet in staat zou kunnen blijken om aan de hoge verwachtingen te kunnen beantwoorden, dat de hoge mate van zelf- en samenredzaamheid van de inwoners die u nastreeft in de praktijk wel eens zou kunnen uitblijven en dat u aldus het risico neemt van het mislukken van 'het model'?*
   b. *Kan het college volledig en stellig onze vrees wegnemen voor het mislukken van het een en ander, en voor het mogelijke gevolg daarvan: aantasting van de omvang en kwaliteit van de geboden ondersteuning, hulp of zorg?*

Reaksje kolleezje

1. De financiële doelstellingen binnen het sociaal domein zijn vastgesteld door uw raad bij de vaststelling vaststelling van het beleidskader 2019 en de begroting 2021. Dit is het kader waarbinnen nieuw beleid dient te worden vormgegeven. Gezien de vergrijzing is het de reële verwachting dat (zoals ook u aangeeft) dat de zorgbehoefte stijgt en hiermee ook het gebruik van de voorzieningen zal stijgen. Dit vraagt ook los van de taakstellingen om een andere wijze van organiseren. Met deze inkoopstrategie verwachten wij een juiste beweging te maken zodat we ook bij een toenemende zorgbehoefte de kwetsbare inwoners kunnen blijven ondersteunen met goede en kwalitatief hoogwaardige ondersteuning. Hoe het landelijke beleid wordt vertaald naar de gemeente en welke gevolgen dit heeft voor o.a. het beschikbare budget van onze gemeente en hoe de ontwikkelingen ten aanzien van het abonnementstarief gaan uitpakken moeten we afwachten. Bij de uitwerking van deze inkoopstrategie is voldoende ruimte hier rekening mee te houden.

2. Beide vragen kunnen wij met ja beantwoorden. Binnen de gebiedsgerichte inkoop van de ondersteuningsvormen voor ouderen en voor alle hulp bij het huishouden laat de gemeente de regierol niet los, maar vult zij haar regierol op andere wijze in. Concreet betekent dit dat de gemeente o.a. maandelijkse overzichten van de hoofdaanbieder ontvangt, op basis waarvan de gesprekken over de levering van zorg, de kwaliteit van de geleverde zorg en de kosten van de geleverde zorg continu door de gemeente worden gemonitord.

Daarbij blijft de gemeente uiteindelijk eindverantwoordelijk voor de ondersteuning aan inwoners. De gemeente blijft door haar toezichthoudende rol (bij zowel de hoofdaannemer als bij de onderaannemers) toezicht houden op de kwaliteit van de ondersteuning. Ook blijft de gemeente (steekproefsgewijs) zelf in contact met inwoners die ondersteuning ontvangen om te checken of de ondersteuning naar wens wordt geleverd. Voor de gesloten open house betekent dit dat de gemeente meer dan nu het geval is regie voert op de effectiviteit van de geleverde zorg. Zijn de doelen met en voor de inwoner behaald. In beide inkoopvormen wordt binnen de contractuele afspraken opgenomen dat de gemeente als eindverant-woordelijke kan bijsturen op budget en op kwaliteit van zorg. Kortom de gemeente komt met deze inkoopstrategie in een sterkere regierol en is er geen sprake van dat de gemeente opnieuw de grip zal kwijtraken.

3a. Ja daar is het college zich van bewust. Een beroep op de eigen kracht, de kracht van het netwerk en de voorzieningen in de sociale basis is wettelijk opgenomen in de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo 2015). Dit is een verplichting waaraan we moeten voldoen, maar ook aan willen voldoen. Omdat het versterken van de eigen kracht bijdraagt aan het welbevinden van inwoners. Dit gaat echter niet zonder daar ook in te investeren. Het faciliteren van vrijwilligers en mantelzorgers zal nog meer op maat moeten plaatsvinden. Dit is ook opgenomen onder consequenties in de inkoopstrategie. Opgemerkt moet worden dat als een beroep op de eigen kracht, de kracht van het netwerk en de voorzieningen in de sociale basis niet mogelijk zijn, de gemeente altijd een maatwerkvoorziening dient in te zetten. Ook dit is een verplichting die in de Wmo is vastgelegd. Concreet betekent dit dat als het nodig is (bijvoorbeeld omdat een voorziening in de sociale basis te weinig vrijwilligers heeft om voorliggend ondersteuning te kunnen bieden) dan wordt er een maatwerkvoorziening ingezet. Tegelijkertijd dient de gemeente de voorliggende voorziening in de sociale basis te ondersteunen en te faciliteren om vrijwilligers te werven en te behouden.

3b. Ja, deze zorg kunnen wij wegnemen. Zie ook bovenstaand antwoord.

Het college van burgemeester en wethouders van Achtkarspelen,

secretaris,	burgemeester,
dhr. mr. M.P. de Jong	dhr. mr. O.F. Brouwer